

Śrī Rudram

Een korte toelichting op één van de mooiste Vedische lofzangen van *Kṛṣṇa Yajurveda*

Samengesteld door Vojko Kerčan (vojko@vedaunion.org)

1) Inleiding

Śrī Rudram, ook wel bekend als *Śrī Rudrapraśnaḥ*, is een lofzang voor de overal aanwezige *Brahman*, de *Rudra-Śiva*¹, aanwezig in goedaardige vormen, maar ook in afschrikwekkende vormen, welke hij aanneemt op het moment van het uiteenvallen en vernietigen van de kosmos. Dit gebeurt in de *Taittirīya Samhitā* van de *Kṛṣṇa Yajurveda*² in het 4e *kāṇḍa* (hoofdstuk), 5e *praśna* (onderwerp) en wordt beschouwd als één van de 108 *Upaniṣads*. Het is ook wel bekend als *Namakam*, vanwege het herhalen van het woord *namaḥ*³.

De grootsheid van *Śrī Rudram* wordt in onderstaand gedicht prachtig beschreven :

विद्यासु श्रुतिरुत्कृष्टा रुद्रैकादशिनी श्रुतौ।

तत्र पञ्चाक्षरी तस्यं शिव इत्यक्षरद्वयम्॥

vidyāsu śrutirutkṛṣṭā rudraikādaśinī śrutau
tatra pañcākṣarī tasyaṁ śiva ityakṣaradvayam

Betekenis: onder de bronnen van wijsheid zijn de Veda's ongeëvenaard; onder de Veda's is *Rudra Ekādaśī* ongeëvenaard; in de *Rudram*, de *Pañcākṣarī* mantra, is *Namaśivaya* ongeëvenaard en in de *Namaśivaya* mantra, zijn de twee lettergrepen *Śiva* ongeëvenaard.

Śrī Rudram is onderverdeeld in 11 *anuvākas*. *Anuvāka* 1, 10 en 11 bestaan uit 37 *ṛks* (gedichten) in de vorm van verschillende Vedische *chandās* (dichtmaten). *Anuvākas* 2 tot en met 9 en de laatste regel van *anuvāka* 11 bestaan uit 130 *yajus* (lofzangen).

¹ *Rudra* kent 2 vormen, *Ghora*, ofwel de afschrikwekkende vorm en *Śiva*, de gunstige vorm. Daarom vormt *Rudra* de ene zijde en *Śiva* de andere zijde van dezelfde munt. Ze zijn niet twee, maar één. De *Brāhmaṇa* tekst, die de *Rudram* toelicht, geeft aan : “*Rudra* is waarlijk dit vuur. Hij heeft twee vormen; een afschrikwekkende, en een veelbelovende. Als iemand hem een offer brengt door het zingen van de *Rudram*, kalmeert hij de afschrikwekkende vorm”.

² *Yajurveda* is één van de vier Veda's, de overige drie zijn *R̥gveda*, *Sāmaveda* en *Atharvaveda*. *Yajurveda* is verdeeld in *Śukla* (wit) en *Kṛṣṇa* (zwart) *Yajurveda* en bestaat uit vijf *Samhitās*, waarvan *Taittirīya Samhitā* er één is. De datum van *Yajurveda* wordt achter *R̥gveda* geplaatst, waarvan gezegd wordt dat het de oudste onder de Veda's is, samengesteld tussen de dertiende en tiende eeuw voor Christus. Het bestaat uit zinnen, gewoonlijk poëtisch, welke gebruikt worden als rituele instrumenten voor het aanroepen van een Goddelijkheid of het aanbieden van offergaven.

³ Het woord *namaḥ* duidt niet slechts op een fysieke buiging, maar op absolute overgave van het zelf en het nemen van toevlucht in God door lichaam, geest en ziel.

2) De herkomst van het woord *Rudra*

Het woord *Rudra* heeft 4 basisbetekenissen: (a) afschuwelijk, overweldigend of kwaad; (b) groot of enorm; (c) het verdrijven van het kwaad; (d) gereed om geprezen te worden. Een andere verklaring is afgeleid van de betekenis van haar lettergrepen; “*ru*”, huilen of onderwijzen, “*rud*”, iemand doen huilen, en “*dra*”, stromen. Daarom wordt *Rudra* beschouwd als een Godheid, die de hoogste kennis doceert aan iedereen en wiens energie alles doordringt.

3) De betekenis van *Śrī Rudram*

Het doel van deze prachtige lofzang is het voor eens en altijd opzij zetten van de buitengewone opvatting over God, welke mensen soms aanhangen in hun religieuze ijver, en het in de hoofden van mensen planten van de grotere diepere kennis van het feit, dat God niet slechts de creatieve buitengewone moeder van het heelal vormt, maar dat hij ook eeuwig aanwezig is in ieder deeltje, in elk stipje in de ruimte, in elk minuscuul gedeelte van de tijd, in ieder hoekje, in elk deeltje van de schepping. Een zeer intrigerend aspect van God, aanwezig in deze wonderlijke lofzang, is dat God in beide aspecten bestaat; in het goede en het slechte, in het mooie en het lelijke, in het juiste en het verkeerde, in het positieve en het negatieve, in het hoge en het lage, in het denkbare en het onvoorstelbare, in het sterfelijke en onsterfelijke, in dat wat bestaat en dat wat niet bestaat.

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥

yo rudro agnau yo apsu ya oṣadhīṣu yo rudro viśvā bhuvanā viveśa
tasmai rudrāya namo astu

Betekenis: Naar de *Rudra* die het vuur is, die in het water is, die in de bomen en planten is, die het gehele universum binnengegaan is, naar die *Rudra* laten wij onze begroeting gaan.

In de religieuze literatuur van de hele wereld, wordt het beschouwd als de enige hymne in zijn soort, welke zich richt op het beeld van God, dat niet alleen het aangename en goede, maar ook het afschuwelijke en destructieve omvat, dat God alles doordringt tijdens zijn manifestatie, inclusief aspecten die door puriteinen als niet ethisch beschouwd worden.

4) Samenvatting van *Śrī Rudram*

Anuvāka 1: De eerste *anuvāka* kan worden uitgelegd als de *anuvāka* van vrees en dát wat smeekt voor vernietiging van zonden (welke de ontvangst van Gods genade belemmeren). *Rudra* wordt aanbeden, opdat hij zijn woeste uiterlijk afwendt en om de wapens van zijn volgelingen op afstand te houden. Na mild te zijn gestemd, wordt *Rudra* verzocht om de zonden van hén te vernietigen, voor wie het wordt gezongen.

Anuvāka 2: Als gevolg van het intense gebed van de devotee in de eerste *anuvāka*, krijgt hij een kosmisch visioen van *Rudra*, het Absolute Principe, welke zich vertoont in het bezielde en

onbezielde Universum. In deze *anuvāka*, wordt *Rudra* aanbeden als iemand die de aarde doordringt, en ook als het groene loof en het erfgoed van geneeskrachtige kruiden. Tevens wordt Hem gevraagd om ons te bevrijden van de banden met de wereldse illusie.

Anuvāka 3: In de derde *anuvāka* wordt *Rudra* beschreven als de grootste onder de dieven en bedriegers. *Rudra* is de Heer, maar niet alleen van aangename en prijzenswaardige dingen als de stralende zon, maan, sterren, groene bomen en aarde, maar ook van het gruwelijke en het verschrikkelijke. Hij is de inwoner van ieder wezen. Hij is het Zelf van elke vorm die bestaat, Hij is in die vorm aanwezig. In dit licht beschouwd, hebben wij, onverlichte zielen, de onsterfelijke status van het Zelf gestolen en vervangen met ons beperkte begrip, het ego. Op zijn beurt, zal *Rudra* iets van ons komen stelen; namelijk onze onwetendheid, om zo onze natuurlijke status van verlichting terug te geven.

Anuvāka 4: In de vierde *anuvāka*, wordt *Rudra* beschreven als de schepper en bewerker van alle soorten. Hij is de oorzaak van zowel het grote, als het kleine.

Anuvāka 5: In de vijfde *anuvāka*, worden *Rudra's* bestaan in stromend water geprezen en zijn vijf activiteiten beschreven; namelijk het scheppen van het Universum, de bescherming van het Universum, de vernietiging van het Universum tijdens het uiteenvallen van de wereld, het vastbinden in onwetendheid en de bevrijding uit de cirkel van leven en dood.

Anuvāka 6: Het zesde *anuvāka* vermeldt de verbinding van *Rudra* met de begrippen tijd en leeftijd, met vier soorten geboortes, met verschillende soorten werelden, met de Veda's en de Vedanta, en met de krijger in Hem en zijn leger.

Anuvāka 7: In de zevende *anuvāka* worden Zijn alles doordringende aanwezigheid in het water, de regen, de wolken, de stormen en Zijn vele andere vormen beschreven.

Anuvāka 8: De achtste *anuvāka* vormt het centrale gedeelte van de *Śrī Rudram*. Het verklaart dat *Om̐kara* God's echte natuur vormt, het heilige symbool *om*, welke God vertegenwoordigt en dat het de meest zekere manier om hem te bereiken is. Vers 11 verkondigt:

नमः शिवाय च शिवतराय च।

namaḥ śivāya ca śivatarāya ca

Betekenis: Groet aan *Śiva*, de alwetende, aan *Śivatara*, de ene boven wie niemand gunstiger kan bestaan.

Het bevat dus twee van de grote mantra's; de *Śiva Pañcākṣarī* mantra *namaḥ śivaya* (5 lettergrepen) en de *Ekādaśa* mantra *namaḥ śivāya ca śivatarāya ca* (11 lettergrepen). Dit vormt het geheel én de basis van alle *Upaniṣads*, de grote *mahamantra*, de centrale parel van de *Rudropaniṣad*.

Het overige van de achtste *anuvāka* groet *Rudra* als inwonende van geheime plaatsen en heilige rivieren en hun oevers, en onthult dat Hij het is die het middel vormt voor het vernietigen van zonden en het oversteken van de oceaan van geboorte en dood.

Anuvāka 9: In de negende *anuvāka* worden de kracht en macht van Zijn dienaren, *Rudra Gaṇas*, gevierd, welke verschijningsvormen zijn van de grote macht en glorie van de Ene Allerhoogste God Zelf, terwijl ze de goden en de wereld verlichten en de krachten van het universum beheersen.

Anuvāka 10: De tiende *anuvāka* herhaalt dezelfde begrippen, woorden en zinnen als de eerste *anuvāka*, doch met één groot verschil. Eerst was er doodangst, nu is er vertrouwen, omdat *Rudra* en zijn *Gaṇas* begrepen worden voor wat ze zijn. *Rudra* wordt gebeden zich te ontdoen van zijn woede en zijn welwillendheid uit te storten door het tonen van zijn boog zonder pijlen en door sierlijk te verschijnen met tijgervel over zijn lichaam en zijn welvallige gelaat klaar om zegens over zijn aanhangers uit te storten.

Anuvāka 11: In de laatste, elfde *anuvāka* worden de talloze *Rudra Gaṇas* geprezen en Zijn welwillendheid aangeroepen met onvoorwaardelijke begroetingen.

Aanvullende mantra's: In Zuid-India is het gebruikelijk dat na het opzeggen van de Sri Rudram, 7 extra mantra's gezongen worden, waaronder onder andere de beroemde *mṛtyumjaya* mantra. Het is een gebed aan *Rudra* om de aanbidder automatisch van de dood los te maken en onsterfelijkheid te schenken:

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्।

उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥

tryāmbakaṁ yajāmahe sugandhiṁ puṣṭivardhanam

urvārukamiva bandhanānmṛtyormukṣīya mā'mṛtāt

Betekenis: Wij aanbidden de welriekende Ene, welke drie ogen heeft, die toenemende voorspoed schenkt; laat ons, zoals een rijpe komkommer die van zijn steel valt, gered worden uit de greep van de dood; laat ons niet langer afwenden van bevrijding.

5) Waarom de Śrī Rudram zingen?

Er wordt gezegd : "Door het opzeggen van de Veda's, wordt hij zuiver op die dag, maar door het opzeggen van de *Rudram* wordt hij direkt op dat moment gezuiverd." Een ander vers verklaart: "Waar een vrome voordrager van de *Rudram* leeft, of het nu een dorp of stad is, zal die plaats vrij zijn van ziektes, droogte, diefstal en andere kwalen."

Vāyu Purāṇa breidt zelfs haar grootheid en gewichtigheid uit in een beroemd vers en zegt:

चमकं नमकं चैव पौरुषसूक्तं तथैव च।

नित्यं त्रयं प्रयुञ्जानो ब्रह्मलोके महीयते॥

camakaṁ namakaṁ caiva pauruṣasūktaṁ tathaiva ca

nityaṁ trayam prayuñjāno brahmaloke mahīyate

Betekenis: Een persoon die dagelijks de *Chamakam*⁴, *Namakam* en *Puruṣa Sūktam* opzegt en toepast, wordt geëerd in de *Brahma loka*.

Śiva Purāṇa legt vervolgens uit: “Door het zingen van *Rudram*, verkrijgt men zowel wereldse genoegens én bevrijding.” De *Jābāla Upaniṣad*⁵ verkondigt: “Toen de studenten van heilige kennis aan de wijze *Yājñavalkya* vroegen: 'Kunnen we het eeuwige leven krijgen door het herhalen van mantra's?', zei *Yājñavalkya*: 'door herhalen van *śatarudrīya*⁶ wordt een mens onsterfelijk, omdat de namen van God daarin als nectar zijn.’” *Kaivalya Upaniṣad*⁷ stelt : “Wie de *śatarudrīya* leest, wordt zuiver als vuur, wordt zuiver als lucht”.

Bhagavān Śrī Satya Sāi Bābā vermeldde tijdens de *Ati Rudra Maha Yajñā*⁸ in Augustus 2006 in *Prasānti Nilayam* tijdens de openingstoespraak: “het is Swami’s wens dat de Veda's verspreid worden naar ieder land, zodat ieder mens, onafhankelijk van religie, kaste of nationaliteit, de Veda's leert en zingt”.

Naar aanleiding van deze goddelijke opdracht worden devoties gebeden om regelmatig de *Śrī Rudram* als deel van hun spirituele activiteit te zingen, ten behoeve van de mensheid en hun spirituele verheffing.

⁴ *Chamakam*, staat in de *Taittirīya Samhitā* van de *Kṛṣṇa Yajurveda* in de 4th *kāṇḍa*, 7^h *praśna*. Het wordt zo genoemd vanwege het herhalen van het woord *ca me*, direkt vertaald als “en mij”. Na het bidden en de vereenzelviging van *Rudra* met alles in de *Namakam*, wordt *Camakam* meestal direkt erna opgezegd, waarin de toegewijde Hem vraagt om alles te geven, 347 dingen om precies te zijn, gepaard met het lidwoord *ca* (en) en het werkwoord *me kalpatām* (worden mij geschonken). *Camakam* voorziet geheel in het begrip van menselijk geluk en bepaalt in hoge mate de gevraagde of vervulde verlangens. De wortels van *Camakam* zijn stevig in wereldse verlangens geplant, uiteindelijk leidend tot goddelijke vervulling.

⁵ De *Jābāla Upaniṣad* behoort tot de *Atharvaveda* en bespreekt belangrijke vragen met betrekking tot verzaking.

⁶ Sinds *Rudra*, in zijn vele vormen, wordt aanbeden in de vorm van diverse goden, staat *Śrī Rudram* ook wel bekend als *śatarudrīya*.

⁷ *Kaivalya Upaniṣad* behoort tot de *Atharvaveda* en het beoefenen en bestuderen ervan leidt tot de toestand van *kaivalya* of eenzaamheid.

⁸ Wanneer iemand 11 keer *Namakam* en één *Chamakam* zingt (steeds wordt een *anuvāka* van *Chamakam* na de *Namakam* herhaald, totdat alle 11 *anuvākas* geweest zijn), wordt het *Rudra*. Vermenigvuldigd met 11 wordt het *Rudraikādaśinī*; nogmaals vermenigvuldigd met 11 wordt het *Maha Rudra*; en wederom vermenigvuldigd met 11 wordt het *Ati Rudra*. Evenzo, wanneer 1331 priesters op één dag 11 keer *Namakam* en één maal *Chamakam* zingen, wordt het *Ati Rudra*, of wanneer 11 priesters gedurende 121 dagen 11 keer *Namakam* en éénmaal *Chamakam* zingen, wordt het *Ati Rudra*, of wanneer 121 priesters gedurende 11 aaneengesloten dagen 11 keer *Namakam* en éénmaal *Chamakam* zingen, wordt het *Ati Rudra*. *Ati Rudra* wordt gerealiseerd wanneer *Namakam* 14641 keer en *Chamakam* 1331 keer gezongen worden.

6) Verwijzingen

1. Suresh C. Bhatnagar, *Bhagavan Sri Sathya Sai Baba and Lord Shiva*, Sri Sathya Sai Books & Publications Trust, 2008
2. T.R. Rajagopal Aiyar, *Sri Rudram and Chamakm*, Bharatiya Vidya Bhavan, 1999
3. K. Suresh, *Sri Rudra Ghanam*, Latha, Second Edition 2005
4. Bidyut Lata Ray, *A Concise History of Vedic Literature*, Kant Publications, 2003
5. S. Radhakrishnan, *The Principle Upaniṣhads*, HarperCollins Publishers, Sixteenth impression 2006
6. K. Suresh, *Chamaka Ghanam*, Latha, 2003
7. *Ati Rudra Maha Yajna, Divine Discourses by Bhagawan Sri Sathya Sai Baba (9th to 19th August 2006) and talks by Eminent Speakers*, Sri Sathya Sai Books & Publications Trust, 2006
8. *Sri Rudram*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust, Publications Division, 3rd edition, 2009